

1-2023

KLOOSTERKWARTIER

Vereniging Vrienden van het
Museum Elburg

Vereniging Vrienden van het Museum Elburg

Secretariaat:

Clakenweg 134

8081 LZ Elburg

0525-684363

E-mail: elsvandel@hotmail.com

Hierbij ontvangt u al weer het eerste Kloosterkwartier van 2023.

Er is het nodige om op terug te blikken en veel nieuws om naar uit te kijken.

In memoriam: Begin december ontvingen wij het bericht dat ons erelid, oud-voorzitter en vrijwilligster van het eerste uur, Fransje van Dijkhuizen, is overleden. Een markante persoonlijkheid, die met al haar vrolijkheid en inzet veel voor onze vereniging en ons museum heeft betekend. We wensen haar echtgenoot Henk en overige familie veel sterkte bij het verwerken van dit verlies.

Van die dag kan niemand weten,
maar het woord drijft aan tot spoed,
zouden wij niet haastig eten,
gaandeweg Hem tegemoet.
Jezus Christus, gisteren, heden,
komt voor eens en komt voor goed!

Gaandeweg
Hem tegemoet

Na een tijd van afnemende krachten en gezondheid hebben we tot ons groot verdriet afscheid genomen van onze allerliefste, onvergetelijke en zorgzame vrouw, moeder en oma.

We leggen haar liefdevol in de troostende armen van de Eeuwige.

Fransje van Dijkhuizen - Dijkhuizen

61 jaar

Nijkerk, 18 februari 1936

Emmeloord, 11 december 2022

Emmeloord: Henk van Dijkhuizen

Follega: Gert en Margriet
Annick en Yoran

Den Haag: Jan Frans en Tessa
Otis

Zwolle: Franske
Tom, Thijmen en Toine

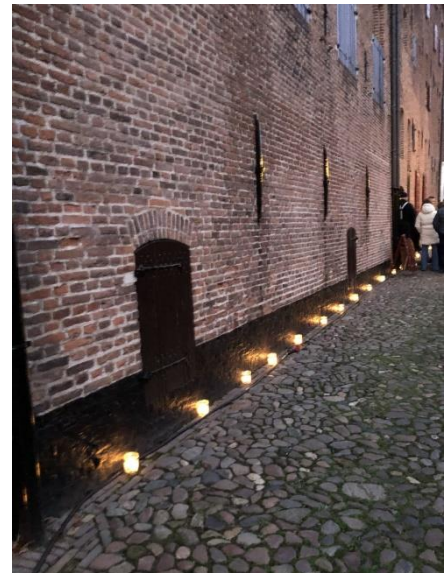
't Boeren Erf
Urkerweg 10
8303 BK Emmeloord

Er is gelegenheid tot condoleren op donderdag 15 december van 19.00 – 20.00 uur aan de Oude Harderwijkerweg 28 te Doornspijk.

U kunt de dankdienst voor het leven van Fransje online volgen op vrijdag 16 december vanaf 11:00 uur via :
<https://www.kerkcomroep.nl/#kerken/21689>
(gemeente Elburg, aula 't Harde)

De begrafenis is in besloten kring.

Winter in de vesting, in het bijzonder in Museum Elburg

Het weekend van 9 tot 11 december was de vesting van Elburg en dus ook Museum Elburg een groot nostalgisch en sfeervol kerstgebeuren. In de museumkelder konden bezoekers zich even opwarmen onder het genot van warme chocolademelk, glühwein, koffie, thee, gebak of een kom heerlijke pompoensoep. Daar werd zoveel gebruik van gemaakt, met dank trouwens aan de vrijwilligers die het café runden, dat onze penningmeester aan het einde van dit weekend wel heel erg blij was. Na corona eindelijk weer inkomsten! We moesten tussendoor nog extra bakken en kokkerellen en zelfs boodschappen doen.

De Vereniging Vrienden van het Museum Elburg had ter verhoging van de sfeer de midwinterhoornbloazers uit Epe uitgenodigd. Zij speelden zowel op de vrijdag als op de zaterdag. Dat beviel van beide kanten zo goed, dat ze dit jaar weer komen! In de refter vonden weer huwelijken plaats en de kapel vormde het decor voor vele optredens. Ook het muurhuisje was op verschillende momenten geopend en prachtig in kerststijl versierd. Fred was de vaste 'bewoner' en toonde ook zijn prachtige borduurwerkjes in stijl.

Vrijwilligersbijeenkomst

Ook de vrijwilligersbijeenkomst op woensdag 14 december was een succes. Gezellig en sfeervol.

De vaste groep vrijwilligers, bestaande uit stadsgidsen, suppoosten, baliemedewerkers, tuingroepleden, catering medewerkers, kunstgroepleden, bestuursleden en ga zo maar door, wordt jaarlijks uitgenodigd voor een borrel en maaltijd, aangeboden door Museum Elburg. Onze vereniging zorgt altijd voor een leuke activiteit. Dit jaar trad Susterenkoor Sint Agnes op in de kapel met een sfeervol kerstprogramma. Aan het einde van deze bijeenkomst krijgt iedereen altijd een kerstpresentje en ontvangen de gidsen hun zogenoemde "schoenengeld".

Denkt u nu "ik wil ook wel bij zo'n gezellige groep vrijwilligers horen"? Dan kunt u zich natuurlijk altijd aanmelden. Er zitten structurele en incidentele klussen bij. Dus voor elk wat wils en vele handen maken licht werk.

Namens de VVV presenteerde Han van den Pol het ontwerp van een nieuwe stadsplattegrond, iets waar door bezoekers van Elburg vaak om gevraagd wordt. Inmiddels geven de baliemedewerkers deze mooie plattegrond mee aan de bezoekers.

Nieuwjaarsreceptie

Op zaterdag 7 januari vond onze jaarlijkse nieuwjaarsreceptie plaats. We klonken met onder andere heerlijke bubbels op een mooi cultureel 2023. Helaas was het door veel griep en coronagevallen niet zo druk als we van andere jaren, in het voor-coronatijdperk, gewend waren. Het was echter een genoeglijke bijeenkomst, waar menig gezellig gesprek gevoerd werd.

Educatie

Educatie sloot het jaar af én startte het nieuwe jaar met 'Een archeologisch avontuur'. We zijn heel blij dat het een leuke activiteit bleek voor jong en oud, want we hebben regelmatig opa's en oma's gezien die met hun handen in het zand zaten te speuren naar muntjes en scherven. We hebben hiervoor heel prettig samengewerkt met het archeologisch team van Arent thoe Boecop. Het was echt een heerlijke activiteit of zoals een jong bezoeker zei die met zijn ouders op vakantiepark 't Loo was: 'Dit was echt het leukste uur van de dag!'

We hebben veel bezoekers tijdens de kerstvakantie mogen ontvangen en we hopen deze trend door te zetten in de voorjaarsvakantie. De kelder is inmiddels omgetoverd tot een "Proefjeslab" en nu mogen de kinderen de wondere wereld van de schei- en natuurkunde gaan ontdekken. We zijn heel blij met Elburg Foods BV, Nuborgh College Lambert Franckens en Pearl Opticiens Elburg, die belangeloos spullen hebben gedoneerd om dit mogelijk te maken. Het Proefjeslab is tot 5 maart te bezoeken tijdens openingstijden van het museum. Kinderen t/m 12 jaar hebben gratis toegang onder begeleiding van tenminste één volwassene (€ 7,- p.p. of gratis met Museumkaart).

Ons Educatieteam is inmiddels lekker uitgebreid en daardoor kunnen we steeds meer organiseren. We kunnen daarom al een tipje van de sluier oplichten over de komende periode. We gaan weer samen met Oudheidkundige Vereniging Arent thoe Boecop haantjes versieren voor Palm Pasen en in de meivakantie starten we met een mooie beleving op de educatiezolder over de Hanze. Ook komt er een natuurbeleving voor de kleinste kinderen in de Kloostertuin.

Zoals eerder gezegd hebben we een heel leuk Educatieteam. We merken dat door de vele ideeën en nieuwe invalshoeken de nieuwe educatie-activiteiten een mooie vorm krijgen. Lijkt het u nu ook leuk om mee te denken met projecten, begeleiden van schoolprojecten (basis- en voortgezet onderwijs) of misschien bent u meer een toneelspeler of houdt u van webdesign, kom dan eens langs om te praten wat u hierin kunt betekenen. Wij zouden het in ieder geval heel leuk vinden! U mag natuurlijk ook een mailtje sturen om een afspraak te maken zodat ik u wat meer informatie kan geven (info@museumelburg.nl)

Hartelijke groet, Annebet Westland

VOORJAARSAKANTIE
18.02.23-05.03.23
PROEFTJESLAB
MUSEUM ELBURG

TOEGANG VOOR KINDEREN T/M 12 JAAR IS GRATIS, VOLWASSENEN €7,- P.P. OF GRATIS MET MUSEUM JAARKAART. KINDEREN MOETEN DOOR TENMINSTE EEN VOLWASSENEN WORDEN BEGELEID.

MEDE MOGELIJK GEMAAKT DOOR:
ELBURG FOODS B.V.
COLLEGE LAMBERT FRANCKENS
PEARL OPTICIENS ELBURG

In Beeld

"Van verleden tot heden, geknipt en gesneden", papierknipkunst in Museum Elburg.

In het Zuiderzeemuseum te Enkhuizen en in Museum Het Oude Raadhuis te Urk is werk te zien van een oude knipkunstenaar uit Urk:

Jantje de Knipper (1855 – 1938)

Jan Visscher hield zich al op jonge leeftijd bezig met papier knippen. Met een grote, oude schaar knipte hij versierde randen uit enkel en ten dele dubbel papier. Sitspapier liet hij uit Enkhuizen komen. Hij was vissersknecht en aan boord kon hij bij windstilte knippen. Hij heeft heel wat bidders geknipt. Hij plakte zijn knipsels met stijfselpap op bruin papier.

Het kerkje aan de zee was echter zijn favoriete thema. Op het knipsel uit 1905 is de kerk te zien met het kerkhof. Kerk en toren zijn gedeeltelijk opengewerkt. Onderin de toren de consistoriekamer met tafel en stoelen. In de kerk de banken en stoelen, de kandelaars, de lampen, de kerkscheepjes, de preekstoel met het orgel erboven.

De bomen en het hekwerk, evenals het baarhuisje van het kerkhof, zijn in neergeklapte projectie

weergegeven. Bij het weergeven van teksten gebruikte hij hoofdletters en kleine letters door elkaar. Boven het toegangshek van de begraafplaats staat: Laaste rustplaats Op deze begraafplaats is hij ook begraven. Hij is de enige Urker kunstenaar die een vermelding kreeg in de Lexicon Nederlandse beeldende kunstenaars 1750 – 1880 van Pieter Scheen. Na wat spitwerk heb ik ontdekt dat het een neef van mijn grootvader was. Dus ben ik in de verte nog familie van deze Urker knipkunstenaar!

Op de tentoonstelling “**Van verleden tot heden, geknipt en gesneden**”, nu in ons museum, hangt prachtig werk van een hedendaagse kunstenaar uit Urk: Henk Kaptein, ook hij voert de geuzennaam De Knipper. De tentoonstelling is zeker een bezoek waard! In de museumwinkel treft u mooie knipkunstkaarten en kunt u zelfs een knipkunst startsetje aanschaffen.

Anna van Prooijen - Schenk

In deze kloostermop is Henk ter Velde, de nieuwe huismeester van Museum Elburg, aan het woord.

Onderstaand mijn vragen aan hem en zijn antwoorden daar op.

Waar ben je geboren? In welk jaar?

Ik ben in januari 1960 geboren in de gemeente Oldebroek.

Waar woon je nu?

Ik woon nu al sinds mijn kindertijd in Wezep.

Wil je iets vertellen over je privéleven?

Ik ben meer dan 40 jaar getrouwd met Ali. We hebben zeven kinderen, vier jongens en drie meisjes. Inmiddels hebben we ook drie kleinkinderen.

Wat doe je als vrijetijdsbesteding?

Ik doe heel veel voor de stichting MINO - Mensen In Nood Oost-Europa in Kampen. De stichting helpt, vooral in Roemenië, gezinnen met kleding en andere dingen die voor het dagelijks leven belangrijk zijn. Ik doe dit al ruim 25 jaar. Ook mijn vrouw Ali werkt hier aan mee.

Ik wandel ook heel graag.

Wat doe je in je vakanties?

Wij gaan eens per jaar, meestal 14 dagen naar Roemenië.

Wat voor werk heb je eerder gedaan?

Ik heb 25 jaar bij Berghuizer Papierfabriek in Wapenveld gewerkt. Toen de fabriek werd opgeheven heb ik enkele jaren in een tapijtfabriek gewerkt. Ook een poos bij een deurenfabriek, daar maakte ik honingraat structuren voor deuren. Tenslotte heb ik ook nog een periode via uitzendbureaus gewerkt.

Hoe lang werk je in ons museum en wat voor werk doe je?

Ik werk sinds 1 januari 2023 met veel plezier in het museum. Ik ben huismeester, dat houdt veel in, ik doe allerlei klussen.

Vind je het boeiend om je voor ons museum in te zetten? Waarom?

Ik had nooit veel met musea, maar nu ik hier rondloop, ga ik het steeds interessanter vinden.

Ik hoop hier nog een tijd bezig te mogen zijn.

Bob Middelburg, februari 2023

VENSTERGLAS in het nieuwe Schildersmuseum

Anton van Wezep, lid van onze vereniging, is de grote motor achter het Schildersmuseum in oprichting, dat 31 maart op de zolder van ons museum geopend wordt. Op dit moment wordt de laatste hand aan deze bijzondere toevoeging gelegd. Anton heeft nauwe banden met het Zuiderzeemuseum en hij stuurde ons deze interessante informatie. Van de opening van het Schildersmuseum houden wij u natuurlijk op de hoogte.

Wist u dat de schilder niet alleen schilderde maar ook glaszetter was? Vensterglas beschermt ons interieur tegen weer en wind, het geeft ons licht en uitzicht én het kan ook nog eens mooi of interessant zijn. Hoe een ruit eruitziet – of hij nu gedecoreerd is of niet – zegt veel over hoe oud hij is en over zijn plaats en functie in het gebouw. Glas is breekbaar en modegevoelig: het wordt snel vervangen en oud vensterglas is dus zeldzaam. In ons museum is gelukkig ook nog enig oud glas aanwezig.

‘Gewoon’ glas: hoe zie je hoe het gemaakt is?

Om glas in raamopeningen aan te duiden is ‘vensterglas’ eigenlijk niet het goede woord; **vlakglas** is hiervoor een betere term. Met ‘vlakglas’ worden glazen platen bedoeld, zoals ruiten, schermen en spiegels. Vlakglas wordt onderverdeeld in spiegelglas en vensterglas. Met ‘spiegelglas’ wordt geen spiegel bedoeld, maar transparant blank glas dat zo egaal was dat je er een spiegel van kunt maken. Daaraan dankt het glas zijn naam. Het grote verschil tussen spiegelglas en vensterglas zit hem in de gebruikte vervaardigingstechniek, zoals hierna te lezen is. Spiegelglas en vensterglas werden beide als gewone glazen ruit in vensters geplaatst.

Spiegelglas

Spiegelglas werd gegoten op een vlakke ondergrond en kon daarom zo glad en egaal worden, dat er spiegels van gemaakt konden worden. Spiegelglas was niet alleen heel egaal, maar kon ook dik geleverd worden en vanaf de negentiende eeuw in steeds grotere formaten. Spiegelglas was altijd erg kostbaar, omdat het geslepen en gepolijst moest worden. Wie een grote, egale ruit in zijn pand wilde plaatsen moest diep in de buidel tasten. Oude winkelruitjes zijn gemaakt van spiegelglas, maar ook de heel egale ruiten in de voorgevels en gebogen ruiten bestaan uit spiegelglas. Zeer egaal glas was duur, dus chic, en daarom vind je het in oude voorgevels. Net als decoratief glas, maar daarover later meer. Spiegelglas is soms moeilijk te onderscheiden van hedendaags glas, omdat het zo egaal is. Dat is niet gek. Ons huidige glas is ‘floatglas’ en dat wordt ook gegoten. Wie oud spiegelglas van nieuw floatglas wil onderscheiden, kijkt het beste van dichtbij naar de dikte of van een afstandje naar het doorzicht of de spiegeling van de ruit. Enorme winkelruitjes die heel dun zijn, zijn waarschijnlijk niet oud. Kleine ruitjes naast elkaar, die vanaf een afstandje het uitzicht of de spiegeling ‘gebroken’, dus niet als een geheel weergeven, zijn waarschijnlijk wel oud.

Vensterglas

‘Vensterglas’ werd geslingerd, geblazen en later ook getrokken uit vloeibaar glas. Dit glas bevat veel oneffenheden, die verraden welke techniek gebruikt is en daarmee vaak ook hoe oud de ruiten zijn. Luchtbelletjes in een ruit wijzen er doorgaans op dat de ruit geblazen is. Het vroegste vensterglas werd gemaakt door een klomp gesmolten glas aan een stang te slingeren tot een schijf. Hieruit werden ruitvormige stukjes glas gesneden, want dat was de meest efficiënte vorm; daarom hebben we het nu nog over glazen ‘ruitjes’ in vensters. De schijf was klein en ongelijk in dikte.

Vervormingen in verschillende soorten vensterglas, Huis van Brienen, Amsterdam

De vervorming valt mee maar de totale reflectie is ‘gebroken’, spiegelglas in Huis van Brienen, Amsterdam

Ronde vervorming en een ronde luchtbel in kroonglas, Huis van Brienen, Amsterdam

Langwerpige, golvende vervorming en ovale luchtbel in cilinderglas, Huis van Brienen, Amsterdam

In de middeleeuwen bedacht men de volgende twee methodes om het vensterglas groter en egaler te krijgen. Door het vloeibare glas tot bol te blazen, deze af te platten en vervolgens uit te slingeren, werd de schijf wat egaler van dikte en groter. Het midden was dik en de randen waren dun. Dit zogeheten ‘kroonglas’ was dus rond en bleef in het midden wat dikker dan aan de randen. In het begin waren de ruitjes, die uit dit glas gesneden werden, erg klein en werden ze met lood aan elkaar gemaakt tot een groter oppervlak. Door de eeuwen heen werden de ruitjes groter (tot de schijven een diameter van 125 cm konden bereiken) en was glas in lood niet noodzakelijk meer, anders dan voor decoratieve doeleinden. Dit tot schijf geslingerde ‘kroonglas’ is te herkennen aan gebogen ribbels en verdikkingen in het glas en de ronde luchtbelletjes. In het Buitenmuseum in Enkhuizen is dit glas bijvoorbeeld nog terug te vinden in woningblok Siberië, MK2. Daarnaast was er een van oorsprong middeleeuwse techniek om rechthoekige glazen platen te krijgen. Er werden glazen cilinders geblazen, die in koude, harde toestand over de lengte werden doorgesneden en vervolgens plat werden gemaakt in de oven. Hiermee konden al snel grotere glasruitjes worden gemaakt, die weliswaar iets egaler waren van dikte, maar die nog steeds ribbels en langwerpige, golvende vervorming en ovale luchtbel in cilinderglas vertonen.

Holglas

Met de term ‘holglas’ wordt glas bedoeld dat zo gevormd is dat het een inhoud kan hebben, zoals vazen en flessen.

Spiegel

Om er een **spiegel** van te maken moet er een licht weerkaatsend metalen laagje op zitten; anders kijk je er doorheen. Vensterglas is niet egaal genoeg; daarmee lukt het niet. Tijdens de industrialisatie werden er vele pogingen gedaan om via speciale installaties een dunne laag vloeibaar glas te vormen en deze geleidelijk te koelen tot glazen platen. Vanaf het eind van de negentiende eeuw werd het hierdoor mogelijk om een glaslint of glasplaat uit vloeibaar glas te trekken (of via druk te duwen) tot een plaat ‘getrokken glas’. Dit glas was al vrij egaal van dikte (namelijk overal vrij dun), maar had allerlei oneffenheden (zoals deukjes, putjes en krasjes; doorgaans geen luchtbelletjes) en strepen in de lengterichting. Hieraan is het nu nog te herkennen.

Decoratief glas is zo bewerkt dat het opvalt. Veel mensen denken aan glas in lood, dat de aandacht trekt door de gebruikte kleuren en de vormen van het lood. Maar er is nog zoveel meer! Glas is met uiteenlopende technieken en voor diverse doeleinden te decoreren. De gebruikte decoratietechniek en de plaats in het pand gaan hand in hand. Dit komt doordat decoratief glas altijd een functie heeft voor het gebouw waarin het geplaatst is. Valt glas op een bepaalde plek uit de toon, dan is het mogelijk verplaatst of is er iets gewijzigd aan het pand. Een kleurrijke pui. Al is (venster)glas kwetsbaar, toch zijn nog veel verschillende soorten glas in het Buitenmuseum in Enkhuizen bewaard gebleven, van niet gedecoreerd, blank vensterglas tot zeer decoratief bewerkte ruitjes. Oud glas kan heel karakteristiek zijn, doordat het niet helemaal egaal is van dikte of kleur, of doordat het doorzicht of het binnenvallend licht wat vervormt. Wanneer een oud pand te nieuw glas krijgt, zal je dat daaraan merken, ook al is het ‘gewone’ glas verder niet zo opvallend. Glazen ramen, puien, afscheidingen en platen zeggen veel over het pand en zijn gebruikers, over de techniek die men toen beheerste en over wat men mooi vond.

Was een ruit eenmaal geplaatst, dan kon de schilder er ook nog met prachtige letters de naam van een winkel of een reclameleus op schilderen. Niet alleen op glas natuurlijk, ook op andere vlakken. In Elburg zette de schilder allerlei al dan niet religieuze spreuken op botterluiken. Bijvoorbeeld de tekst ‘Vrees de Zee en prijs Uw God / Is des Zeemans eerst Gebod’. Het betreft hier het luik uit een botter, dat toegang gaf tot het vooronder. In de voormalige Zuiderzee stad mag dit object natuurlijk niet ontbreken.

Het is trouwens vanwege het afsluiten van de Zuiderzee dat veel visserszonen vanaf 1932 – na het dichtten van de Afsluitdijk – hun toevlucht zochten tot het schildersambacht. Elders rept een bordje van het Elburgse ‘gilde van Sint-Josef’; Jezus’ adoptief vader is namelijk patroon van de bouwvakkers, inclusief de huisschilders. Ook zien we het gebrandschilderde gildewapen van Sint-Lucas. ‘De evangelist Lucas is patroon van de kunstenaars omdat hij zo’n beeldende schrijfstijl had’. Kortom, er valt genoeg te ontdekken in het nieuwe Schildersmuseum.

Dit museum is beslist de moeite waard en zeker niet alleen voor degene die op een of andere manier iets te maken heeft met het schildersvak.

Anton van Wezep

Het Schildersmuseum wordt 31 maart aanstaande geopend. Het is werkelijk prachtig geworden. U kunt gewoon met uw toegangsbewijs voor Museum Elburg dit inspannende nieuwe museum vanaf 31 maart bezoeken. De oprichting van dit museum was een initiatief van oud-schilder en mbo-docent Anton van Wezep. Na een publicatie in samenwerking met de Oudheidkundige Vereniging Arent thoe Boecop, ging het kriebelen om meer te realiseren. Dus rezen er plannen voor een Schildersmuseum. Na regelmatig overleg met bestuur

Stempels om behang te decoreren

(Bob Middelburg en ondergetekende) en directie van Museum Elburg, Henk van Olst van het Nuborgh College Oostenlicht en Ruud van Henten van de Gemeente Elburg werd de zolder van Museum Elburg beschikbaar gesteld. De afdeling Schildersmuseum sluit in de route perfect aan op de al aanwezige schilderswinkel van Deetman, die tot 1972 schilder was in de vesting.

Tot zo'n dertig jaar geleden, voordat de grote verffabrieken opkwamen, maakten schilders vaak hun eigen verf, met pigmenten en lijnzaadolie, vandaar ook de zogeheten 'potmolen' met het imposante draaiwiel bij de werkbank. Meteen naast de schilderswinkel is de trap naar het nieuwe Schildersmuseum.

Nieuw is de zaal waar de schilder als een alleskunner wordt neergezet. Door gereedschappen, materialen, foto's en werkstukken maakt u kennis met de werkzaamheden van de schilder in heden en verleden. Zo kan de bezoeker zich vergapen aan de hout- en marmerimitaties, een specialisme apart. U treft er een paneeltje aan met virtuoos geschilderd notenhout, waarmee de maker dan ook een prijs won. Huisschilderwerk en kunstschilderwerk gaan nogal eens in elkaar over en eigenlijk is dat logisch.

Daarnaast kunt u kennis nemen van de geschiedenis van de Gilde en de ontwikkeling van het beroepsonderwijs toegespitst op de opleidingen voor schilders. Er is op de zaal in foto's en teksten veel specifieke aandacht voor de schilders uit Elburg.

Potmolen met draaiwiel in de schilderswinkel van Deetman

Els van Andel

Cornelis Springer eindelijk in Museum Elburg.

Na weken van voorbereiden, het installeren van een nieuw alarmsysteem en een kleine restauratie aan het schilderij, werd zaterdag 21 januari het schilderij 'Bij de Ravensespoort te Elburg' van Cornelis Springer (1817 – 1891) onthuld!

Tijdens een officiële bijeenkomst met genodigden werd het schilderij onthuld. Directeur Anne-Marie van Hout vertelde de genodigden iets over de refter van Museum Elburg, de prachtige ruimte waar het schilderij een prominente plek heeft gekregen. Immers bij een dergelijke activiteit zijn er altijd veel genodigden van buiten Elburg aanwezig. Hoe leuk is het dan om ze iets te vertellen over ons mooie museum?! Ze bedankte verder alle verenigingen, stichtingen en personen die betrokken waren bij de aankoop van het schilderij en het op orde brengen van het videobewakingssysteem van het museum. Door de crowdfundingactie en de bijdrage van de Gemeente Elburg kon namelijk ook het alarmsysteem, dat defect was, vervangen worden. Ze benadrukte dat dit project aantoonde hoe Elburg sterk kan zijn in het samenwerken en dat Museum Elburg om die reden ook waar mogelijk met bedrijven uit de eigen stad samenwerkt. Ook voor het aanleggen van het bewakingssysteem was de samenwerking met twee plaatselijke bedrijven weer prima.

Mevrouw Cathérine ter Laak van Sotheby's Amsterdam nam de aanwezigen daarna mee in het traject rond het werk, vanaf het moment dat het bij Sotheby's in Londen te koop werd aangeboden, tot het moment dat het aangekocht was en naar Nederland vervoerd moest worden. Mevrouw ter Laak heeft ook namens de kopers, Daan en Stella Balk, geboden. Een bijzondere wereld, waarin de aanwezigen meegenomen werden. Over het werk zelf vertelde ze nog dat Cornelis Springer in zijn tijd befaamd was vanwege de virtuoze manier waarop hij stenen en dakpannen verbeeldde. Extra goed opletten dus als u het schilderij bekijkt!

Hierna sprak de voorzitter van het Stichtingsbestuur, Peter van Beek, over het belang van een dergelijk schilderij voor Elburg en in het bijzonder voor Museum Elburg.

Na dit officiële gedeelte werden de champagneglazen voorzien van bubbels en werd het schilderij door directeur Anne-Marie van Hout en Els van Andel van het Stichtingsbestuur onthuld. Dit gebeurde door voorzichtig een doek dat het schilderij verborg te verwijderen en de spot die er op gericht is in te schakelen. Deze handeling vond plaats onder luid applaus en een toast.

Nadat iedereen het werk goed had bekeken stonden er in het museumcafé heerlijke hapjes klaar voor een lichte lunch. Hierna konden de genodigden de rest van het prachtige museum bekijken en waren ook de Elburgers welkom om het schilderij te bewonderen. Velen hebben meegedaan aan de crowdfunding en zo deelden ook zij mee in de feestvreugde. Dat is wat namelijk het algemene gevoel was deze dag. Feest en dus alleen maar blije gezichten en enthousiaste mensen.

Daan Balk en Catharina ter Laak van Sotheby's

Ruim tweehonderd Elburgers vonden op 21 januari de weg naar Museum Elburg en de reacties waren unaniem positief. Wie het schilderij nog niet heeft kunnen bewonderen, moet vooral nog eens een keer komen kijken.

Jaarvergadering

De ledenvergadering van de Vereniging Vrienden 2023 vindt plaats op woensdagavond **22 maart a.s.** Het museum café is open vanaf 19.30 uur en de jaarvergadering begint om 20.00 uur. Na de pauze wordt u weer een leuk programma aangeboden. Dit jaar zullen de drie nieuwe medewerkers, Han van den Pol, Annebet Westland en Annemieke Meppelink u een kijkje geven achter de schermen. Zij zullen over hun werkzaamheden en hun ambities vertellen. Verder vindt de jaarlijkse verloting plaats. Uiterlijk drie weken van tevoren krijgt u de stukken toegezonden. We hopen een flink aantal van u te ontmoeten deze avond. We bespreken ook het jaarlijkse uitstapje op deze avond. Om te weten hoeveel koffie er gezet moet worden en hoeveel er gebakken moet worden, zouden we het fijn vinden als u zich af- c.q. aanmeldt. (elsvandel@hotmail.com)

250 jaar Couragefonds

Op 18 januari 2023 was het voor het Couragefonds in Elburg een bijzondere dag. Provisoren, zo heten de bestuurders van dit fonds, oud-provisoren en (oud)personeelsleden, kwamen bij elkaar in het Gruithuis om te herdenken dat het fonds 250 jaar bestond. Een lange tijd, maar hoe is het fonds er indertijd gekomen? Alles is te danken aan Maria Harmens Courage, een alleenstaande vrouw uit een van oorsprong eenvoudige familie, die een bezit aan onroerend goed had opgebouwd onder het buurtschap Wessingen onder Doornspijk.

Maria Herms (later Harmens) Courage werd geboren op 4 maart 1683 als tweede dochter van Harmen Cornelisz Courage en Aeltien Willems, die in februari 1680 in Elburg waren gehuwd en ook in Elburg zijn gaan wonen. Eerst woonde de familie in de Westerbloemstraat (later Smedestraat) en op 20 oktober 1677 verhuisde zij naar Beekstraat 12 (nu 34). Zowel de vader als grootvader van Maria H. waren schoenmaker, de vader ook diaken in de N.H. Kerk, met andere woorden: hij had een zeker aanzien.

Vader Harmen kwam al jong te overlijden, namelijk in 1695. Maria H. was toen twaalf jaar en haar enige zuster slechts veertien jaar oud. Zo bleef moeder Aeltien met haar twee dochters achter in het huis aan de Beekstraat 12, alwaar zij zijn blijven wonen. De beide dochters bleven ongehuwd. Zuster Jannetien overleed in 1725 op 44-jarige leeftijd en moeder Aeltien overleed in 1739. Op dat moment is Maria H. de enige erfgename van het aanzienlijke familiebezit. Zij bleef samen met haar dienstmeid Catharina Smits in het ouderlijk huis wonen. Ook daaruit blijkt weer, dat het om een rijke dame gaat, want wie kon zich in die tijd een vaste dienstbode permitteren.

Een ander bewijs van welstand was, dat zij in het Burgerboek van 1749 wordt omschreven als “kapitaliste of rentenierster”. Op 19 januari 1773 kwam zij op zeer hoge leeftijd te overlijden en werd begraven in de Noordergang van de Grote kerk van Elburg. Een in 1921 geplaatst gedenkteken in de kerk herinnert hieraan, vooral door de spreuk “Doet wel ende siet niet om”. Uit het na haar overlijden geopende testament bleek, dat zij haar hele vermogen bestemd had voor de armen van Elburg, d.m.v. een stichting met als doel “het verstrekken van wat nodig is tot onderhoud van enige behoeftige huisgezinnen en burgers van de stad”, welke stichting bestuurd wordt door een overprovisor, altijd de zittende burgemeester van Elburg, en twee door hem te benoemen onderprovisoren.

Ook nu nog worden jaarlijks uitkeringen gedaan aan Elburgers uit de gehele gemeente, die het niet breed hebben. Daartoe wordt in de maand oktober een oproep geplaatst in de Huis-aan-Huiscafé. Dit kon en kan altijd nog betaald worden uit het hiervoor genoemde opgebouwde vermogen bestaande uit landerijen en onroerend goed, dat door aankopen en restauratie van monumentale panden (huizen aan de Schapensteeg en muurhuisje aan de Oosterwalstraat en Weduwenhofje) nog aanzienlijk is uitgebreid. De groei van het vermogen wordt verder verzekerd door de bepaling in het testament, dat jaarlijks tweederde van de netto-inkomsten mochten worden toebedeeld aan de armen van Elburg en eenderde moest worden toegevoegd aan het kapitaal.

Hierdoor was verzekerd, dat het vermogen in stand bleef, waardoor het fonds nog steeds kan werken op de wijze, zoals Maria H. Courage dat 250 jaar geleden heeft bepaald. In de hiervoor genoemde vergadering werd haar voor deze zeer nobele daad nogmaals hulde gebracht, met de aanhaling van de spreuk “Doet wel ende siet niet om”.

Roel Schraa

Met dank aan Kees van den Bosch, oud gemeentesecretaris van de gemeente Elburg en oud-onderprovisor van het Couragefonds

Quartz

Op zondag 12 februari trad het vocaal ensemble Quartz op in onze mooie Kloosterkapel. Het was een prachtige zondagmiddag, waarop we niet alleen genoten van de mooie liederen, maar waarop we ook interessante achtergrondinformatie kregen over de zangstukken, de componisten en waarop de muziek geïnspireerd was. Een middag, die zeker voor herhaling vatbaar is. Dat vonden de leden van Quartz zelf, maar zeker ook de aanwezigen. Quartz heeft een mooi kerstprogramma, waarin kerst georiënteerde muziek gecombineerd wordt met poëzie. De kans is groot dat Quartz in de kerstperiode weer in de Kloosterkapel komt zingen.

Voor leden van onze vereniging was het wederom een activiteit die met korting bezocht kon worden. Een reden dus om lid te worden. We merken als vereniging nog steeds dat er vrijwilligers zijn die de weg naar onze vereniging nog niet gevonden hebben. Misschien toch nog maar eens de overweging maken.

Van de penningmeester

Beste Vrienden van het Museum Elburg,

Ik wil u bij deze vragen om de contributie over 2023 van minimaal 12,50 euro over te maken op rekeningnummer NL16RABO 0166802131 t.n.v. Vereniging Vrienden van het Museum.

Een aantal leden heeft de contributie al betaald, daarvoor onze hartelijke dank. Ik wil u ook vragen of u ons bij vrienden, kennissen en familie wilt aanbevelen om lid te worden van onze vereniging. Namens het bestuur hartelijk dank voor uw bijdrage.

Hartelijke groet,
Ursula Groen-de Leng

Museumwinkel

In de museumwinkel wordt de afgelopen weken hard gewerkt. Zowel het meubilair als de verkoop van producten worden stevig aangepakt. In de beperkte beschikbare ruimte wordt gekeken hoe de presentatie van het assortiment zo effectief mogelijk kan zijn.

Winkeldochters worden verkocht en een aantal vrijwilligers reisde onder leiding van Han van den Pol naar verschillende bedrijven met voor onze museumwinkel interessante producten. Begin maart wordt er een informatiebijeenkomst georganiseerd voor de vrijwilligers om de vernieuwde museumshop te presenteren. Kom vooral binnenkort eens langs om alles te bewonderen en misschien iets leuks aan te schaffen.

Muurhuisje

Met de eerste sneeuwkllokjes en zelfs narcissen in bloei komen het eerste voorjaarsgevoel en zin om op pad te gaan. We moeten nog een beetje geduld hebben, maar de krokusvakantie is in aantocht als ik dit schrijf. Het muurhuisje is nog een beetje in winterslaap. Zodra het voorjaarszonnetje alles wat vrolijker laat zien gaan we aan de slag om met bezem en poetslappen door het huisje te gaan en gaan we alles lekker opfrissen voor het komende seizoen. Met de laagstaande lenteson worden alle spinnen en stof dubbel zichtbaar en dan weet je dat het hoognodig is om alles gereed te maken voor de eerste toeristen. Ik heb er zin in en hoop dat alle andere trouwe suppoosten ook zo denken zodat we weer met frisse moed aan het nieuwe seizoen kunnen beginnen. Vorig jaar was nog alles een beetje onzeker met de coronaperikelen en gespannen moesten we afwachten of we ons klein juweeltje weer open mochten zetten voor bezoekers of toch weer niet of heel beperkt. Die zorgen hebben we dit jaar gelukkig niet. Nieuw is dit jaar dat bezoekers de foienpot ook kunnen spekken door het gebruik van een QR-code. Zelfs ons oude muurhuisje gaat een beetje met de tijd mee.

Hartelijke groet,
Marie-Paule Oldenbroek

Vestingval

Volop genieten van unieke, bijzondere en spraakmakende kunst!

Dit voorjaar is het weer zover... een nieuwe editie van Vestingval Elburg met weer mooie kunst, heerlijke muziek en genieten van allerlei bijzonders in de prachtige ambiance van de oude binnenstad van Elburg.

Vestingval Elburg staat voor tien dagen genieten van leuke ontmoetingen, gesprekken en ervaringen. Soms ontroerend en kwetsbaar, en dan weer heel spontaan en vrolijk!

Vestingval Elburg is een jaarlijks terugkerend evenement tussen Hemelvaartsdag en Pinksteren met als doel kunst, in al haar facetten en disciplines, onder de aandacht te brengen van een zo breed mogelijk publiek. Actuele kunstuitingen en bijzondere locaties worden toegankelijk voor iedereen die belangstelling heeft voor kunst, cultuur en historie. Voor zowel jong als oud, inwoners als bezoekers, beginners als gevorderden op gebied van kunst. Ook wil Vestingval een podium bieden aan jong, aanstormend talent.

De toegang tot het kunstevenement is gratis. Dit wordt mede mogelijk gemaakt door de trouwe sponsors en de grote groep vrijwilligers, waarvoor dank! Onze penningmeester Ursula is ook betrokken bij Vestingval en zou graag nog meer vrijwilligers hebben om te suppoosten op verschillende locaties. Een rustige en eenvoudige functie, maar de ervaring leert dat iedere suppoost geniet van alle leuke gesprekken die er gevoerd worden met de bezoekers. Ook geïnteresseerd? Mail Ursula: ursulagroen@gmail.com

In de Kloostertuin kunt u genieten van emaille kunst. Deze kunstwerken blijven te zien tot en met het Botterweekend in september. Vestingval start met een fantastische openingsavond op woensdag 17 mei van 18.30-21.30 uur. De locaties waar kunst wordt geëxposeerd zullen open zijn en een prachtig optreden van het saxofoonkwartet Mica om 18.30 uur in de Kloosterkapel van Museum Elburg is onderdeel van de openingsavond. In het museumcafé zal er weer een nieuwe expositie te zien zijn van Fotoclub Elburg. We zijn inmiddels al een aantal jaren gewend aan prachtige foto's rond een bepaald thema. Welk thema het dit jaar is moet u zelf maar eens komen bekijken!

Daarnaast zullen museum Sjoel, museum Elburg en het Orgelmuseum open zijn en zal het Orgelmuseum rondleidingen verzorgen. Dit is een tipje van de sluier van het volle en afwisselende programma van Vestingval. Mis het niet! Houd 17 t/m 27 mei vrij voor o.a. kunst en muziek tijdens Vestingval.

We heten u van harte welkom op **woensdag 17 mei tot en met zaterdag 27 mei 2023!**

Workshop Papierknippen in Museum Elburg

Op woensdag 29 maart verzorgt de ervaren papierknipkunstenaar Hanneke Hilberts uit Putten een workshop letters knippen. Het knippen van een letter, of misschien wel een hele naam als je een hele snelle goeie 'knipper in opleiding' bent, is een leuke eerste kennismaking met papierknipkunst. Laat je vooraf inspireren door de mooie expositie "Van verleden tot heden, geknipt en gesneden" die nog tot 24 juni in Museum Elburg is te bekijken.

De workshop start om 14.00 uur en duurt tot 16.00 uur. De kosten bedragen € 10,00 per persoon, plus de entree voor Museum Elburg: € 7,00 p.p. of een museumkaart. De workshop gaat door als er minimaal 4 personen meedoen, er kunnen maximaal 10 personen meedoen. Opgeven kan via info@museumelburg.nl. Graag aanmelden vòòr maandag 27 maart.

Deze workshop is bedoeld voor volwassenen. Mocht er nou veel belangstelling zijn voor een workshop voor kinderen, laat het ons dan weten, dan kijken we of we dat ook kunnen regelen.

Fagotconcert in de Kloosterkapel

Op **zondagmiddag 23 april** vindt een concert plaats van het Fagot - ensemble La Folia uit Arnhem. Zij brengen een gevarieerd programma, dat bestaat uit zowel musical-, film- en klassieke muziek. U kunt niet alleen genieten van mooie muziek, Lenie Verwer zal een verhaal vertellen. Hans Vos, de leider van het ensemble geeft een uitleg over de fagot en zal de leden van het ensemble aan u voorstellen.

De naam La Folia is ontleend aan een oorspronkelijke Spaanse dans of danslied uit de 17^e- en 18e eeuw, Italiaanse componisten maakten er composities van in de vorm van een variatiereeks op basis van een harmonisch patroon.

Het concert begint om 14.30 uur. Nadere informatie volgt. De organisatie is in samenwerking met het Humanistisch Verbond Noordwest Veluwe.

Culturele Stichting Elburg

In de afgelopen maanden zijn er verschillende activiteiten geweest.

Op zaterdag 28 januari gaf tuinjournalist Romke van de Kaa, bekend van zijn wekelijkse column o.a. in de Stentor, in de bibliotheek een boeiende lezing. Deze werd mede georganiseerd door de Elburger Boekhandel en de bibliotheek. De lezing werd goed bezocht.

Op dinsdag 7 februari verzorgde Willy Atema een mooie avond in de refter van het museum. Helaas waren er niet zo veel bezoekers maar zij hebben genoten van een enthousiast verhaal over Parijs, de Art Nouveau in de Belle Epoque.

En op 21 februari ging de cursus kunstgeschiedenis van start, gegeven door Anna van Prooijen, met als titel "Van Barbizon tot Bergen, schildersdorpen in Nederland". De cursus omvat vier avonden, waarin Anna van Prooijen de cursisten meeneemt naar plaatsen als Bergen, Domburg, Katwijk, Laren, Volendam, Urk en ook Nunspeet en Elburg. Vele schilders hebben zich laten inspireren door de prachtige natuur en ook door de bewoners van die dorpen.